ARCHIWA, BIBLIOTEKI I MUZEA KOŚCIELNE, 67 (1997)

KS. STANISŁAW TYLUS SAC

DOKUMENTY FUNDACYJNE PARAFII BAWORÓW, BRUCHNAL I KOPYCZYŃCE (ARCHIDIECEZJA LWOWSKA)

Publikowane niżej trzy dokumenty nie były nigdy dotychczas drukowane. Najstarszy z nich dotyczy Kopyczyńców. Kościół parafialny został tu ufundowany 16 VIII 1443[1] r. przez dziedzica Jakuba i jego matkę Ofkę z Orzka. Świątynia nosiła wezwanie Wniebowięcia NMP, św. Szymona i Judy Tadeusza, Stanisława, Wojciecha, Klemensa męczennika, Katarzyny, Mikołaja i Leonarda. Kościół w XVI w. przejęli protestanci, a w końcu tego wieku, syn dziedzica Stanisława Kopycińskiego, zostawszy katolikiem, oddał zbór Kościołowi katolickiemu. Kopyczyńce do XVI w. należały do diecezji kamienieckiej, a dopiero po konwersji Kopycińskiego weszły w skład archidiecezji lwowskiej[2].

Dwa kolejne dokumenty fundacyjne pochodzą z XVI w. i dotyczą Baworwa i Bruchnala. Fundacja Wacława Biaszowskiego w Baworowie pochodzi z 17 IV 1522 r. Kościół otrzymał wówczas wezwanie dziedzica, św. Wacława. Trzeci dokument odnosi się do Bruchnala. Jest to w tym miejscu druga z kolei fundacja, tym razem Jana, Andrzeja, Mikołaja z Fulsztyna, miejscowych dziedziców. Pierwotna parafia istniała już w końcu XV w., gdyż z 4 VII 1492 r. pochodzi wzmianka o proboszczu Marcinie[3].

---

[1] *Relatio Status Almae Archidioecesis Leopoliensis accedent testamenta eiusdem Th. Pirawski et Joannis Zamoiscii, Archiepiscopi Leopoliensis* (dalej cyt. RSA), Lwów 1891-1893, s. 147, przypis nr 3, podaje błędną datę wystawienia dokumentu: f*eria quarta in crastino Visitationis* (3 Julii). Błąd ten powstał, ponieważ w opisie do dokumentu rzeczywiście wymienione jest święto Nawiedzenia NMP, natomiast sam dokument podaje datę Wniebowzięcia NMP. Błąd ten powiela AALw AV 1 (Archiwum Archidiecezji Lwowskiej w Lubaczowie, Akta wizytacyjne 1: *Visitatio ecclesiarum in decanatu Trembovlensi)* i Rk-Fasc. 3 (Registratura konsystorska: *Copiae documentorum et inventaria parochialium decanatus Żółkieviensis et aliorum ex saec. XV-XIX*, bez pag. (istnieje wewnętrzna paginacja poszczególnych dokumentów).

[2] *Relacje arcybiskupów lwowskich 1595-1794*, wyd. T. Długosz, Lwów 1937, s. 42.

[3] *Acta officii Consistorialis Leopoliensis antiquissima*, ed. W. Rolny (dalej cyt. AOC), t. 2, Lwów 1927-1930, s. 211.

Baworów

Lwów, 17 kwietnia 1522

Bernardyn Wilczek, arcybiskup lwowski, eryguje kościół parafialny w Baworowie, ufundowany przez dziedzica Wacława Baworowskiego.

Or.: Nieznany. Istniał w Archiwum Konsystorskim we Lwowie jeszcze w końcu XIX w., RSA, s. 146, przypis nr 5.

Kop.: 1. AALw, AV 1, k. 1v-2v. Wpis 1716 r. z Kop. znajdującej się w Acta Castrensia Capitanealia Leopoliensia (wpisano 29 sierpnia 1639 r. z Or., opatrzonego pieczęcią abpa Bernardyna Wilczka).

Kop.: 2. Wrocław, Biblioteka im. Ossolińskich we Wrocławiu, rkps 15961/II, k. 331-333, 488-490. Wpis 27 listopada 1715 r. z Or., RSA, s. 146, przypis nr 5.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Satis superque probe hominum, praeclara ingenia invenere, ut ea, quae firma et perpetua esse voluerint literarum apicibus et testium fidedignorum annotatione perennaretur, proinde nos Bernardinus Wilczek Dei et Apostolicae Sedis gra[tia[a]] sanctae metropolitanae ecclesiae Leopoliensis ar[ch[a]]iepiscopus[1] significamus tenore praesentium, quibus expedit [univer[a]]sis, quomodo in nostra personali constitutus praesentia generosus [k. 2] dominus Venceslaus Byaszowski haeres oppidi Baworow[2-3] et Sacrae Regiae Maiestatis in Rusia scriba, diaecesanus noster, qui de consensu et voluntate nostra, novam ecclesiam in honorem Dei[b] Omnipotentis et Christiparae Virginis Mariae et sancti Venceslai ac sanctorum Dei Electorum in oppido suo Baworow praedicto erexit, debitis aedificiis et fundavit, volens eandem seu potius rectorem ipsius stipendio et utilitatibus infrascriptis, perpetuo dotare et donare ex bonis suis Baworow praedictis et Tłustyłuk[4] ad ea adiacentibus, praeferens suae subditorumque suorum et caeterorum christifidelium, illinc, circum, et in oppido suo praefato Baworow, tum ob ecclesiarum vacantium destructionem et desertationem loci illius, tum ob presbyterorum defectum, qui ibidem in tenuibus victibus sustentari non possunt, per detrimentum cultus divini, salutis incommodum, nobis debita cum instantia supplicavit, cupiens ne per eiusmodi detrimentum religio Christi extinguatur in populo et decrescat, maneatque in cult(u)ra[c]. Quatenus eandem ecclesiam per ipsum iam defacto constructam et aedificatam instituere in parochialem et fundare, atque erigere, aliaque desuper necessaria et opportuna facere dignaremur. Volensque idem generosus dominus Venceslaus, eiusmodi praepositum suum ob remedium suae suorumque sanguine iunctorum salutis, atque affinium, meritumque remunerationis diurnae affectuose perficere et disponere. Dedit, donavit, praesentibusque dat et donat pro ecclesia seu potius rectore suo in Baworow, seque et suos successores legitimos, super

bona praefata Baworow et Tłustyłuk, aliaque ad ea adiacentia succedendos ad infrascripta perpetuo danda ecclesiae praefatae seu rectori suo obligat et submittit sub censuris ecclesiasticis et interdictis in eum, sive in eos, in defectu solutionis proventuum infrascriptorum feren(s) realiter et effective, inprimis tollet et percipiet plebanus eiusdem ecclesiae in Baworow. Decimam manipularem omnium frumentorum seminatorum ad curiam ibidem in Baworow. Item decimam mensuram molendini, ubicunque in iisdem bonis Baworow et Tłustiłuk fuerit, omnis generis frumentorum et braseorum. Item decimum vas piscium ex demissione piscinarum in Baworow, Tłustyłuk et Horodnica[5]. Item piscinam, quae est in Szotkowce et alteram in Grabowiec[6]. Item decimum alveum vel stipem apum noviter generatarum, a quibus ante decima non fuerat recepta. Item de equirea, ubicunque, per ipsum generosorum dominum Venceslaum aut ipsius successores nutrita vel servata fuerit, sive in bonis Baworow, sive in aliis circa Byaszko, quolibet anno e(u)nuchum[d], sive poledrum alias zrzebiec trium annorum. Item liberum erit ipsi plebano seu plebanis pro tempore existentibus, in omnibus piscinis, diebus tantummodo ieiuniorum piscari. Item idem plebanus de omnibus incolis in Baworow oppido catholicis ad annum [e-]per octo grossos Polonicales[-f] tollet et extrahet pro salario clerici vel servitoris ecclesiae. Quorumquidem omnium et singulorum praemissorum perceptorum rationale [k. 2v] plebanus seu plebani, pro ipso donatore suisque successoribus Domino Deo fundant preces, prout corum constientiae salubrius fore videbitur expeditum. Nos itaque Bernardinus Wilczek archiepiscopus praefatus, paterne annuando praepositum petitionibus per praefatum generosum dominum Venceslaum, nobis factis, ut praemissum est cupientes eius, tam pium et salutiferum, Dominoque placitum et commendabilem in effectum cultus divini incremento rationabiliter, exposcente adducere eandem ecclesiam in Baworow, sicut praefertur constructam in honorem Dei[b] Omnipotentis et Sanctissimae Virginis Mariae, ac sancti Venceslai necnon Omnium Dei Electorum, instituimus in parochialem et erigimus, ac fundamus, donationemque et dotationem eius per praefatum generosum dominum Venceslaum Byaszowski, ratificamus, confirmamus et approbamus authoritatem nostram. Ordinariam, pariter et decretum interponen(tes), decernen(tes) eam ratam, gratum, atque firmam et irrevocabilem teneri et observari, fructusque et proventus per rectorem ipsius instituendum, sive instituere perpetuo exhinc volendos, levandos et percipiendos, deinceps pro sorte haberi et teneri ecclesiastica, ut pro eorum defensa, nonnisi ad iudicem ecclesiarum[g] recursus habeatur, etiam decernenta iure tamen patronatus, seu collationis dictae ecclesiae pro praefato donate, suisque legitimis successoribus reservato. Actum et datum Leopli in curia archiepiscopali feria quinta ante Sacrae Paschae proxima anno millesimo quingentesimo vigesimo secundo, praesentibus venerabilibus dominis Nicolao Rokosz[7], Nicolao Błazeiowski[8], Nicolao Poniatowski[9] canonicis et Andrea de Leopli[10], et Joanne Drobotch de Gro-

dek[11] artium magistris altaristis et mansionariis Leopliensibus, neque Joanne de Żarnow curiae praefati reverendissimi domini archiepiscopi et causa praesentis scriba publico[12], aliisque fidedignis ad praemissa testibus. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium sigillo praefati reverendissimi domini archiepiscopi et donationis dictae ecclesiae generosi domini Venceslai praesentibus sunt subappensa.

---

1. [a] Urwany dolny róg karty, Kop. 1. [b]Duże litery. [c]*cultra*, Kop. 1. [d]*enuchum*, Kop. 1. [e-f]Nadpisane inną ręką: *per duos grossos Polonicales, de Ruthenis vero per duos grossos*, Kop.1. [g]*aecclesiarum*, Kop. 1.

1. [1]Bernardyn (Bernard) Wilczek h. Poraj, pleban w Busku 1490-1498, prep. kaliski 1489, dziekan przemyski 1494, kan., abp lwow., prek. 28 IV 1505, †1540, J. Krętosz, *Organizacja archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego od XV wieku do 1772 roku*, Lublin 1986, s. 128; AOC, t. 2, s. 65 nr 279, 88 nr 371, s. 535 nr 1946, s. 591 nr 2107. [2-3]Baworów, wieś, w pow. Tarnopol, nad rzeką Gniezną, o 8,5 km od Tarnopola, *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, pod red. F. Sulimierskiego, B. Chlebowskiego i W. Walewskiego, t. 1, Warszawa 1879 (dalej cyt. SGKP), s. 119. Baworowski Wacław h. Prusy II, dziedzic Baworowa, pisarz polny (król. 1524) 1509-1527. Jego żoną była Elżbieta Zbaraska, A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. 1, Warszawa 1899, s. 132; S. Uruski, *Rodzina*, t. 10, Warszawa 1913, s. 157. [4]Toustoług, wieś, pow. Tarnopol, 11 km na płd.-wsch. od Tarnopola, nad rzeką Gniezną, SGKP, t. 12, s. 438; *Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej z oznaczeniem terytorialnie im właściwych władz i urzędów oraz urządzeń komunikacyjnych* (dalej cyt. Bys.), opr. pod red. T. Bystrzyckiego, Przemyśl-Warszawa [1932], s. 1744. [5]Horodnica, wieś, pow. Skałat, o 4,5 km na wsch. od Skałatu, SGKP, t. 3, s. 140. [6]Grabowiec, wieś, pow. Tarnopol, 9 km na płd.-wsch. od Tarnopola, 5 km od Trembowli, SGKP, t. 2, s. 777; Bys. 482. [7]Mikołaj Rokosz h. Ostoja, mag., kan. przemyski, lwow. p. 1511; Uruski, dz. cyt., t. 15, Warszawa 1931, s. 232; *Matricularum Regni Poloniae summaria*, wyd. T. Wierzbowski i inni, t. 4, cz. 1, Warszawa 1910, nr 10012; *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. Bernardyńskiego we Lwowie* (dalej cyt. AGZ), wyd. K. Liske, t. 6, Lwów 1876, nr 18. [8]Mikołaj Błażejowski h. Odrowąż, z Błażejowic w ziemi przemyskiej, kustosz przemyski p. 1511, prob. lubaczowski 1515, dziekan przemyski p. 1528, kan. lwow. p. 1527-1528 (rez.), AGZ, t. 6 nr 18, t. 10, Lwów 1884, nr 385; Boniecki, dz. cyt., t. 1, s. 281; MRPS t. 4 cz. 1, nr 2607, 5289. [9]Mikołaj Poniatowski, kan. lwow. 1520, † p. 25 XI 1544, AGZ, t. 10, Lwów 1884, nr 599, 623; MRPS, 4, cz. 3, Warszawa 1915, nr 20900, 21692. Występuje również w dokumencie potwierdzającym fundację kościoła paraf. w Wyżnianach (1400) z 1520 r., jako pleban tychże Wyżnian, AALw, *Księgi konsystorskie 5* (dalej cyt. KK): *Acta actorum archiepiscoporum Leopoliensium [...] R. D. Stanislai Słomowski ex annis 1566-1567*, k. 541 (pag. dolna). [10]Andrzej ze Lwowa, mag. sztuk wyzwolonych, altarz. i mans. lwow., AALw KK 5, k. 543 (pag. dolna). [11]Jan Drobot z Gródka, mag. sztuk wyzwolonych, altarz. i mans. lwow. p. 1522. Mógł pochodzić z Drobotów, właścicieli Gródka w par. Michów k. Lubartowa lub z Drobotów h. Doliwa, właścicieli Bartodzieji pod Radomiem. W okolicy Kozienic leży wieś Gródek, A. Sochacka, *Własność ziemska w województwie lubelskim w średniowieczu*, Lublin 1987, s. 99-100; Boniecki, dz. cyt., t. 4, Warszawa 1901, s. 332, t. 5, Warszawa 1902, s. 17; SGKP II 816. [12]Jan Maciej z Żarnowa, kleryk diec. gnieźnieńskiej, pisarz publiczny, notariusz z nadania papieskiego i pisarz abpa Wilczka, AALw KK 5, k. 543 (pag. dolna); Żarnów, miasto oddalone 16 km od Opoczna lub wieś pod Sieradzem, w par. Godynice, 23 km od Sieradza, SGKP, t. 14, s. 739-740.

Bruchnal

Bruchnal, 31 grudnia 1514

Jan, Andrzej i Mikołaj z Felsztyna Herburtowie uposażają kościół parafialny w Bruchnalu.

Or.: Nieznany.
Kop.: AALw KK 19: *Protocollum actorum consistorii Leopoliensis sub officialatu R. D. Ioannis Skarbek episcopi Marrochensis, suffraganei et custodis Leopoliensis ecclesiae metropolitanae, a die 4 II anno 1695 ad 7 V 1698*, k. 406v-408v. Wpis 18 października 1696 r. Tytuł: *Ingrossatio fundationis ecclesiae Bruchnalensis.* Jest to kopia z akt Feliksa Ligęzy z Bobrka, abpa lwow. (wpis 30 września 1556 r.), potwierdzona woskową pieczęcią Alberta Perlickiego, prep., wikariusza gen. i oficjała lwow. (był nim w l. 1583-1614).

[k. 407] In nomine Domini amen. Nos Joannes, Andreas et Nicolaus de Fulsztyn[1] Herboltowie[2] significamus tenore praesentium, quibus expedit universis et futuris praesentium notitiam habituris, quomodo animadverten(tes) universa huius mundi opera caduca fore et transitoria nulliusque existere firmitatis, nisi piis actionibus fuerint adornata. Igitur zelo devotionis accensi, volen(s) diem extremum piis praevenire operibus ac saluti animarum suarum et parentum suorum, praesentium et futurorum, salubri(us) consulere, ecclesiam parochialem in Bruchnal[3], bonis perpetuis haereditariis suis in honorem, decus et gloriam Deo Omnipotenti et Beatissimae semperque Virgini Mariae[a] Assumptae, necnon tituli s.(anctae) Barbarae Virginis et Martyris et Omnium Sanctorum Sanctarumque erigi et fundavi denuo, ite[k. 407v]rum per reverendissimum in Christo patrem dominum et dominum Bernardum Wilczek[4] Dei gratia archiepiscopum Leopoliensis decrevimus erigendam et fundandam disposuimus. Cuiusquidem ecclesiae rectori aut rectoribus post hoc in sempiternum ac perpetuis temporibus, ratione dotis et pro dote, dictae ecclesiae damus aream plebano cum vicario et ministro, ubi pronunc ecclesia est. Item damus agrum[b] integrum laneum iacentem inter agros, prohibito parte ex una, et Stanislai Sikora[5] partibus ex altera, ita late et longe, sicut aliorum cmethonum lanei ibidem in se habent(es). Item damus etiam tres piscinas dicto domino plebano et futuris, unam sub curia plebani prope ecclesiam, secundam circa Piaseczno[6], tertiam post Hnoino[7]. Item locum habilem ad faciendam piscinam quartam superi(us) piscinae, quae sub curia plebanali habet(ur), etiam damus usque ad summitatem cuti alias w i e r z c h o w i n y[8]. Item damus decimam omnis grani post araturas tantum nostras praediorum nostrorum in Bruchnal, Przylbuże[9], Podłubie[10] et in Berdechow[11] post aratrum tantum nostrum. Item de piscina Hnoyno de quamlibet demissione dicto plebano et

futuris tenebimur duas marcas dare et solvere. Item in Bruchnal de piscinis eiusdem demissionis etiam alias duas marcas. Item in molendino nostro quolibet, sine metreta omnia frumenta dicto domino plebano et futuris molere damus. [c]Item pratum circa Korablow[12] l a s s e k damus[d] messalia de agris, in quibus sedent catholici homines, vel ubicunque prius residebant catholici, et modo resident Rutheni, omnes tenebunt(ur) et debebunt praefata messalia saepe dicto plebano et futuris dare et solvere, videlicet unum truncum siliginis et alterum avenae de quolibet laneo. Item mensalia quilibet ipsorum per tres grossos ad festum Paschae. Item damus et donamus aggeralia alias g r o b e l n e, sive teloneum pecuniarium, prout soli in regalibus literis et munimentis habemque praenominato plebano ecclesiae suae et futuris, a quolibet curra imposito per unum grossum et similiter cum vacuo curru per duos denarios. Item de sale etiam largimur a quolibet curru per duodecem tolpas [k. 408] pro domo et curia domino plebano et futuris. Ex officio et respectu huiuscemodi modernis plebanis et futuris donationum debet et tenebit(ur), ipse et sui successores vicarium cum ministro servare, et quolibet die sabbativo missam de Assumptione Virginis Mariae cantare, ratione cuius liberam prehensionem in nostra piscina Bruchnal domino plebano et futuris, trahena alias w ł o k i e m et hamo damus et admittimus. Quae omnia et singula praedicta dicto plebano et futuris attribuimus, adiungimus, donamus et perpetuo incorporamus, per praedictam ecclesiam in Bruchnal, rectorem vel rectores ipsius, pro tempore omnia et singula. Superius descripta per nos grate, donata et annexa, tenen(da), regen(da) et habenda ac quiete in evum possidenda et ecclesiae immunitati asscribenda, obligan(da). Asscribimusque et obligamus, in praedictis omnibus et singulis, nobis et nostris successoribus, nihil iuris et dominii reservantes, sed nos et nostros successores addandum, solven(dum), tenen(dum) praedicta omnia et singula sub censuris ecclesiasticis obligan(dum), decernen(dum), ipsam ecclesiam in Bruchnal omnibus privilegiis, iuribus, immunitatibus, atque libertatibus omnibus, quibus aliis ecclesis in dioecesi et districtu Leopoliensi gaudere solitae sunt, atque frui, debere gaudere, uti laetari, prout modo gaudent, atque stant(es) perpetue et in evum. De iure vero patronatus seu collationis, ita volumus prout disposuimus, tantum dominus Joannes Herbolt suique legitimi successores erit potentem ius praesentandi, sed non nos Andreas cum Nicolao dicti Herboltowie, nec nostri successores ius patronatus ad dictam ecclesiam in Bruchnal dare et praesentare. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum et datum in Bruchnal dominica post nativitatem Christi proxima eiusdem millesimo quingentesimo decimo quarto, praesentibus honorabilibus, nobilibus et providis Thoma in Jaworow plebano[13], Stanislao plebano in Rodatycze[14], Joanne Kosn de Laski[15], Stanislao Dziedusko de Lesniowice[16], Joanne Gołda advocato de Sklo[17], Stanislao Sikora et Jachno cum Matthia Prasol[18] [k. 408v] oppidanis de Bruchnal et aliis fidedignis circa praemissa existentibus.

Per me Paulum a Calissia[19] dioecesis Gnesnensis clericum, Sacra Apostolica authoritate notarium publicum, suprascriptae fundationum literae de verbo ad verbum fideliter inscriptae et ad acta praesentia ingrossatae. Idem Paulus notarius manu propria scripsit.

---

2 [a]Wyraz pisany dużymi literami. [b]Po nim skreślony wyraz *laneum*. [c-d]*Item pratum circa Korablow lassek damus* wpisane zostały na dole karty.

2 [1]Felszytn (dawn. Fulsztyn), miasto w pow. Sambor, w dolinie rzeki Strwiąż, Bys. 409, SGKP, t. 2, s. 382. [2]Jan, Andrzej i Mikołaj Herburtowie, synowie Mikołaja (Miklasza), stolnika przemyskiego i Anny z Dziedziłowa. Jan, zapisany na UJ 1486; Andrzej z Dziedziłowa i Dobromila, poborca lwow. 1504, wojski samborski 1504, zrez. 1514, woj. lwowski 1520. W 1518 dał prawo magdeburskie Bruchnalowi; Mikołaj z Dziedziłowa, wojski kamieniecki 1513, nabył Berdechów 1501, Boniecki, t. 7, Warszawa 1904, s. 258-261; *Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku. Spisy,* pod red. A. Gąsiorowskiego, t. 3, *Ziemie ruskie,* z. 1, *Urzędnicy województwa ruskiego XIV-XVIII wieku (ziemie halicka, lwowska, przemyska, sanocka). Spisy,* oprac. K. Przyboś, Wrocław 1987 (dalej cyt. U III/1), s. 336. [3]Bruchnal, wieś, oddalona 6 km od Jaworowa na płn.-wsch., nad potokiem Hnojowiec, dopływem rzeki Szkło, SGKP, t. 1, s. 383-384; Bys. 165. [4]Zob. przyp. nr 1[1]. [5] Stanisław Sikora, mieszczanin Bruchnala, nie zidentyfikowany. [6]Piaseczno, bliżej nie określona miejscowość. [7]Hnojeniec (Gnojeniec, Hnojeńce, Hnojowiec) rzeczka, płynie przez Leśniowice, gminę Berdechów, Podłuby Wielkie, Bruchnal, wpływa do Olszanicy, a ta do Szkła. Dawniej przepływała przez stawy w Berdechowie i Bruchnalu, które w XIX w. tworzyły już bagniska i mokradła, SGKP, t. 3, s. 83. [8]Wierzchowina, tereny nad górnym biegiem rzeki, lub spłaszczona część góry albo wyżyny. [9]Przyłbice, Przełbice, wieś w pow. Jaworów, 10 km na płd.-wsch. od Jaworowa, SGKP, t. 9, s. 214. [10]Podłuby Wielkie, wieś pow. Jaworów, 13 km na płd.-wsch. od Jaworowa. Przez płn. część wsi przepływa ww. Hnojeniec. Istniały też Podłuby Małe, jako część Podłub Wielkich, SGKP, t. 8, s. 434. [11]Berdechów, wieś w pow. Jaworów, 13 km od Jaworowa, SGKP, t. 1, s. 134. W okresie międzywojennym nie istniała taka miejscowość. W pow. Jaworów był tylko przysiółek Berdikau, oddalony 7 km od Jaworowa, Bys. 78. [12]Korable, część Jazowa Nowego, pow. Jaworów (Jazów Nowy, wieś w pow. Jaworów, 8 km na wsch. od Jaworowa, 4 km na płn.-wsch. od Szkła, SGKP, t. 3, s. 541), SGKP, t. 4, s. 391. [13]Jaworów, miasto powiatowe w Galicji, 48 km na płn.-zach. od Lwowa, 16 km na płn. od Sądowej Wiszni, 3 km od Doliny, SGKP, t. 3, s. 519; Bys. 611. [14]Stanisław, prob. Rodatycz, występuje jeszcze w 1521 r. Może ident. z wymienionym 19 IV 1490 i 28 VIII 1495 (AOC, t. 2, s. 26 nr 119, s. 405 nr 1514). Rodatycze, wieś w pow. Gródek, 11 km na płn.-zach. od Gródka, SGKP, t. 9, s. 649-650. [15]Laszki k. Zbadynia, wieś w pow. Jaworów, 15 km na płd.-wsch. od Jaworowa, 4 km na płd.-zach. od Mużyłowic, 4 km na płn. od Rodatycz. Wzdłuż granicy płn.-wsch. płynie potok Gliniec, dopływ Wiszni, SGKP, t. 5, s. 94. [16]Leśniowice, wieś w pow. grodeckim, 11 km na płn.-zach. od Gródka. Przez wieś przepływa potok Hnojeniec. Stanisław Leśniowski z Leśniowic w pow. grodeckim, wyst. 1479, 1484. W 1501 r. występuje procesując się z Piotrem Pirożkiem, dzierżawcą Leśniowic, Boniecki, dz. cyt., t. 14, Warszawa 1911, s. 122-123; AGZ, t. 17, Lwów 1901, nr 3742; t. 15, Lwów 1891, nr 4264, nr 4001. [17]Nie zidentyfikowany. Może tożsamy ze Stanisławem Golda de Mosczyska, AOC, t. 2, s. 8 nr 30 z 5 II 1490 i 11 VI 1494, s. 336 nr 1289; Szkło, wieś w pow. Jaworów, 12 km na wsch. od Jaworowa, 37 km na płn.-zach. od Lwowa, nad rzeką Szkło, SGKP, t. 11, s. 921. [18]Jachno, Maciej Prasol, mieszczanie Bruchnala, bliżej nie zidentyfikowani. [19]Paweł z Kalisza, kleryk diec. gnieźnieńskiej, notariusz publiczny. Kalisz, miasto woj. nad Prosną.

Kopyczyńce

Kopyczyńce, 16 sierpnia 1443

Jakub, dziedzic Kopyczyńców, z matką swą Ofką, fundują kościół parafialny w Kopyczyńcach.

Or.: Nieznany.

Kop. 1: AALw KK 20: *Acta actorum consistorii metropolitani Leopoliensis sub praesulatu R. D. Constantini Zieliński archiepiscopi Leopoliensis ex annis 1703-1709*, k. 628v-629v. Wpis do ksiąg konsystorskich 3 września 1708 r. z Or. Tytuł: *Ingrossatio Fundationis Ecclesiae Parochialis Kopicinensis* (k. 628).

Kop. 2: AALw AV 1, k. 22-22v. Z okazji wizytacji abpa Jana Skarbka w 1718 r. dokonano wypisu z akt konsystorskich [tu data wpisu do ksiąg konsystorskich jest inna: 3 września 1707 r.]

Kop. 3: AALw Rk-Fasc. 3, bez pag. (wewnętrzna paginacja dokumentów kopyczyńskich: k. 1-1v). Ekstrakt dokumentu sporządzony w Jagielnicy 5 lipca 1816 r. z Acta Castrensia Capitanealia Trembowlensia (tu wpisany 22 lutego 1727 r. z akt konsystorskich na prośbę Jerzego Łanowskiego) i potwierdzony przez Chr. Posiadalskiego, kan. i dziekana jazłowieckiego.

In nomine Domini amen. Quoniam humana memoria aeternitati non commensuratur[a] expedit omnino, ut ea quae fiunt in humanis negotiis ad perpetuitatis rectitudinem deducantur robore testimonio, et sigillorum munimentis. Nos Jacobus haeres[1] in Kopiczynce[b] una cum matre Offka[2] carissima ad universorum tam praesentium, quam futurorum memoriam per haec scripta deducimus, quod cupientes diem extremi iudicii pietatis operibus praevenire terrenaque in caelestia, ac transitoria in aeterna felici commerico[c] commutare, ob salutem animarum [k. 629] nostrarum nostrorumque progenitorum, necnon consanguineorum nostrorum ecclesiam ibidem in Kopiczynce parochialem de voluntate et consensu reverendissimi in Christo patris et domini d.(omini) Joannis Dei gratia archiepiscopi Leopoliensis[3] de novo fundavimus, construximus et ereximus ad laudem Dei Omnipotentis et in honorem Intemeratae Virginis Mariae Assumptionis et s.(anctae) Catharinae, necnon Simonis et Judae Apostolorum et s.(ancti) Stanislai, Adalberti et Clementis Martyrum et s.(ancti) Nicolai, Leonardi Confessorum. Pro quaquidem ecclesia nostra et ipsius rectoribus pro tempore stantibus dedimus, contulimus, assignavimus et perpetuo incorporavimus, praesentibusque damus, incorporamus, primum dotem liberam et piscinam retro domum in proximo iacentem, et duas tabernas locare ante dotem in sua terra, in suo iure et terram in longitudine possidebit et quilibet successor[d] a dote plebani[e], usque ad fluvium post eandem piscinam parvam, et plures homines sibi locare potest pro quot[f] vult et ipsos homines

iudicare suo iure cum quo placet. Nos vero et successores nostri ad hoc nil ausi dicere possumus. Item adiungimus dictae ecclesiae nostrae duos laneos cum sarepta[g] in Kopiczynce eviterne habebit et quilibet successor. Item addimus ad ecclesiam nostram saepe fatam decimam manipularem post araturam nostram singulis annis de omni grano, et semine seminato in agrum[h] plenarie[i] per nos et nostros successores eviterne reddendas, atque persolvendas. Item de molendino nostro unam metretam habebit ipse et successor quilibet, et piscinam magnam super rivo, qui proficiscitur a Jabłonow, cuius piscinae demissio spectabit plene ad rectorem quemlibet pro tempore stantem eviterne ex integro. Item de tribus piscinis[j] hic in Kopiczynce sitis, dum aliquis fonsabit, ad demittendum de qualibet decimam marcam perpetuam damus, et quandocunque prendent pisces in aliqua, illarum pro mensa curiae nostrae, extunc rectori pro tempore stanti pisces [k. 629] tenemur[k] pro mensa ipsius dare. Item pratum [..................][l] habebit quilibet rector ecclesiae nostrae[ł] fatae. Caeteroque et dominium adiungimus ecclesiae nostrae et volumus quod quilibet oppidanus noster in Kopiczynce rectori ecclesiae debet solvere quolibet[m]. Anno quibuslibet quartualibus hospes tres grossos parvos. Inquilinus vero quadrantes quatuor. Ne autem haec dotatio ecclesiae nostrae per nos ac nostros successores ausu temerario infringatur. In quorum omnium robur et evidentiam pleniorem ac testimonium speciale sigillum nostrum est appensum. Actum in Kopiczynce, praesentibus noblilibus dominis Prandotha de Czortkow[4], Petro Wronowicz[5] advocato nostro, Barbowski[n 6], Petro Derbi[o 7] et Nicolao Glicza[8] ac aliis quamplurimis fidedignis testibus ad praemissa specialiter rogatis ac deputatis. Datum sub anno nativitatis Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio et hoc feria quarta in crastino Assumptionis gloriosae Virginis Mariae.

---

3 [a]*comensurantur,* Kop. 3. [b]*Kopyczynce,* Kop. 2-3. [c]*comercio,* Kop. 3. [d]*successores,* Kop. 2. [e]*plebanali,* Kop. 3. [f]*quo,* Kop. 3 [g]*sarrepta,* Kop. 3. [h]*agro,* Kop. 2. [i]*planarie,* Kop. 3. [j]*piscibus,* Kop. 2. [k]*tenetur,* Kop. 2. [l]Puste miejsce na 2-3 wyrazy, Kop. 1.; *totum, alias* [tu nie odczytany wyraz] *Dolina,* Kop. 2.; *hic lauratum,* Kop. 3. [ł]Brak, Kop. 3. [m]*qilibet,* Kop. 2. [n]*Partowski,* Kop. 2-3. [o]*Derbicz,* Kop. 2; *Dorbycz,* Kop. 3.

3 [1]Jakub Kopyczyński (Kopyciński) h. Kopacz, dziedzic Kopyczyńców, B o n i e c k i, dz. cyt., t. 11, Warszawa 1907, s. 123; Kopyczyńce, miasto pow. w woj. Tarnopol, Bys 753. [2]Ofka z Orzka, druga żona Szymona z Kopyczyniec, B o n i e c k i, dz. cyt., t. 11, s. 123. [3]Jan ze Sprowy h. Odrowąż, sekretarz król. Władysława Jagiełły, kan. kruszwicki 1421, krak. 1434, dziekan lwow. 1421, prepozyt lwow. p. 1436, abp lwow. prek. 25 II 1437, zwolennik koncyliaryzmu, † wrzesień 1450, J. W i e s i o ł o w s k i, *Episkopat Polski XV w. jako grupa społeczna,* w: „Społeczeństwo Polski Średniowiecznej", 4 (1990) s. 284-285; P. N i t e c k i, *Biskupi Kościoła w Polsce. Słownik biograficzny,* Warszawa 1992, s. 152. [4]Czortków, miasto pow. w woj. Tarnopol, Bys 296. [5]Piotr Wronowicz, nie zidentyfikowany. [6]Barbowski, nie zidentyfikowany. [7]Piotr Derbi, nie zidentyfikowany. [8]Mikołaj Glicza, nie zidentyfikowany.

DIE GRÜNDUNGSDOKUMENTE DER PFARREIEN BAWOROW, BRUCHNAL UND KOPYCZYNCE (ERZBISTUM LEMBERG)

ZUSAMMENFASSUNG

Der Autor stellt zwei bisher unveröffentlichte Gründungsdokumente vor, die er im Archiv des Lemberger Erzbistums in Lubacz6w fand. Das eine stammt aus dem Jahre 1443 (Kopyczynce), das zweite von 1514 (Bruchnal), das dritte von 1522 (Bowar6w). Vom ersten Dokument gibt es einige Kopien, die der Autor in Konsistorialbüchern, Visitationsakten und in der eine Unterabteilung der Rektifikate enthaltenden Konsistorialregistratur fand. Der Autor ist der Meinung, daß der vorliegende Artikel einen Beitrag zur Erforschung der Geschichte des Erzbistums Lemberg bzw. der einzelnen Pfarreien im Mittelalter leistet.

Aus dem Polnischen übersetzt von Herbert Ulrich